

اقتصاد سبز

افزایش گازهای گلخانه‌ای و لزوم توجه به سرمایه اجتماعی

فاطمه باسبان
کارشناس کشاورزی

● دستیابی به شاخص‌های اقتصاد سبز و توسعه پایدار، نیازمند کنترل و مدیریت گازهای گلخانه‌ای است. ترکیب گازهای گلخانه‌ای شامل گاز اصلی دی‌اکسیدکربن (CO۲)، متان (CH۴) و دی‌اکسیدنیترژن (NO۲) است که سبب وقوع پدیده گازهای گلخانه‌ای می‌شوند. در این میان گاز دی‌اکسیدکربن یکی از مهم‌ترین گازهای گلخانه‌ای است که بر اثر مصرف سوخت‌های فسیلی در سطح زمین منتشر می‌شود. انتشار گازهای گلخانه‌ای بر گرم‌شدن هوای زمین و اسیدی‌شدن اقیانوس‌ها اثری جمعیتی دارد. این یک قانون فیزیکی است و چه ما بخواهیم و چه نخواهیم اتفاق می‌افتد. نکته مهم درخصوص گاز دی‌اکسیدکربن این است که صدها سال در جو و حتی مدت بیشتری در اقیانوس‌ها باقی می‌ماند و سلامت و زندگی در کره‌زمین را به‌خطر می‌اندازد. اگر به آمار و ارقام منتشرشده درخصوص روند انتشار گازهای گلخانه‌ای نگاهی بیندازیم، اطلاعات حاکی از روند رو به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از دهه ۱۹۹۰ است. در این میان انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای (به‌جز کاربری زمین) در سال ۲۰۱۶ افزایشی ملایم به‌حدود ۰.۵ درصد داشته است که در حدود ۴۹.۳گیگاتن معادل دی‌اکسیدکربن بوده است. با نگاهی به اطلاعات سال ۲۰۱۵ ملاحظه می‌شود که در سال ۲۰۱۶ افزایشی ملایمی در انتشار گازهای گلخانه‌ای دیده می‌شود به‌طوری‌که رشد سال ۲۰۱۵ حدود ۰.۲ درصد بوده که در سال ۲۰۱۶ حدود ۰.۳ درصد اضافه شده است. با توجه به رشد انتشار گازهای گلخانه‌ای در دهه ۱۹۹۰ اطلاعات نشان می‌دهد که کاهش رشد داشته‌ایم و این کاهش عمدتا به دلیل کاهش مصرف زغال‌سنگ و تغییر رویکرد به سمت استفاده از گاز طبیعی برای سوخت و افزایش استفاده از انرژی تجدیدپذیر به‌ویژه باد و انرژی خورشیدی است. در سال ۲۰۱۶ بخش بزرگی از گازهای گلخانه‌ای حدود ۷۲ درصد مربوط به دی‌اکسیدکربن بوده و پس از آن ۱۹ درصد مربوط به متان، شش درصد مربوط به دی‌اکسیدنیترژون و سه درصد مربوط به

گازهای فلوراید است) (PBL Netherlands En-vironmental Assessment Agency، ۲۰۱۷). از سوی دیگر اطلاعات نشان می‌دهد که پنج کشور چین، ایالات متحده، روسیه، هند و ژاپن به همراه اتحادیه اروپا که مجموعاً نیمی از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند، حدود ۶۳ درصد از کل گازهای گلخانه‌ای جهان را منتشر می‌کنند. انتشار گازهای گلخانه‌ای هند در سال ۲۰۱۶ افزایش قابل‌توجهی یافته است به‌طوری‌که حدود ۴.۷ درصد رشد مثبت داشته است. روسیه و ایالات متحده روند کاهش (حدود دو درصد)، ژاپن رشد منفی (۱.۳ درصد) و چین، اتحادیه اروپا و دیگر اعضای G۲۰ تقریباً در همان سطح از سال ۲۰۱۵ قرار داشتند. نکته قابل‌توجه دیگر سهم ایران در انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان است. در سال ۲۰۱۶ سهم چین در انتشار گازهای گلخانه‌ای حدود ۲۸.۲۱ درصد، آمریکا ۱۵.۹۹ درصد، هندوستان ۶.۴۴ درصد، روسیه ۴.۵۳ درصد، ژاپن ۳.۷۱ درصد، آلمان ۲.۲۳ درصد، کره ۱.۷۵ درصد، ایران ۱.۷۲ درصد، کانادا ۱.۷۱ درصد و عربستان سعودی ۱.۵۶ درصد بوده که ۱۰ کشور مهم اول جهان را نشان می‌دهد که ایران در رتبه هفتم جهانی قرار دارد. با توجه به ارقام منتشرشده به نظر می‌رسد جهان نمی‌تواند با چالش‌های تغییر آب‌وهوا بدون اقدام قابل‌توجهی درخصوص کاهش گازهای گلخانه‌ای به موفقیت برسد. در این میان توجه به سرمایه اجتماعی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای یکی از راهبردهای منطقی، مناسب و مردمی با کمترین هزینه برای دولت‌هاست. برای نمونه در کشور سوئد مطالعه شده است که اعتماد به دولت و تعامل با محیط زیست به‌عنوان دو مقوله سرمایه اجتماعی توانسته است به کاهش میزان انتشار دی‌اکسیدکربن کمک کند. به‌طوری‌که عضویت و مشارکت در سازمان‌های مردمی محیط‌زیستی باعث کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای شده است. در این مطالعه توصیه شده است که سرمایه‌گذاری جهت افزایش ذخایر سرمایه اجتماعی می‌تواند به کاهش میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین به‌عنوان سیاستی برای مدیریت اقلیم در سوئد کمک کند. (Marbuah, George and Gren, Ing-Marie، ۲۰۱۵)

مدیرکل خاورمیانه یک مؤسسه مشاور آمریکایی در گفت‌وگو با «شرق» وضعیت ایران پس از تحریم‌های نفتی را بررسی کرد

رقبای نفتی ایران دندان تیز کرده‌اند

راهکار ایران به دلیل همراهی اروپایی‌ها برای سازگاری با تحریم‌های آمریکا این بار ساده‌تر است

وزیر نفت ایران

زنگنه: آمریکا دودوز به‌ازی می‌کند

وزیر نفت ایران در گفت‌وگوی ویژه خبری پس از خروج ترامپ از برجام اعلام کرد: «با خروج آمریکا از برجام اتفاق قابل‌ذکری برای صادرات نفت و میعانات گازی ما رخ نخواهد داد و درآمدهای ارزی کشور طبق آنچه در بودجه است، تأمین خواهد شد». مانور صحبت‌های بیژن نامدارزنگنه روی بنزینی است که اکنون ایران در تولید آن خودکفا شده و می‌گوید: «قدیم‌ها خیلی برای ما شاخ‌وشانه می‌کشیدند که جلوی واردات بنزین را می‌گیریم و ایران را فلج می‌کنیم. این حرف‌ها به تاریخ پیوسته است و وضعیتمان در تولید بنزین با وجود رشد مصرف سالانه ۸ الی ۹ درصدی خیلی خوب است و از این طریق نمی‌توانند ما را تحت فشار قرار دهند». او در بخش دیگری از صحبت‌های خود به لابی آمریکا در اوپک اشاره کرده و می‌گوید: «رئیس‌جمهور آمریکا درباره بهای نفت دودوزبه‌ازی می‌کند، زیرا از طرفی با برخی کشورهای اوپک برای کاهش تولید و افزایش قیمت بسته است و از طرفی نیز برای اینکه از فشار داخلی خارج شود اوپک را مقصر افزایش قیمت نفت معرفی می‌کند». او با بیان اینکه پشتوانه جمهوری‌خواهان آمریکا نفت است، افزود: «یک عده در اوپک ابزار دست آمریکایی‌ها شده‌اند».

فعلی وجود دارد یا خیر؟ فکر می‌کنم امکانش به‌راحتی وجود دارد و مجموعه کسانی که به‌سرعت اعلام آمادگی کرده‌اند، تعادل را به بازار برمی‌گردانند. نوع نفت فرق می‌کند؛ اما درحال نفت شبیه به ایران را جایگزین خواهند کرد؛ اما عربستان، کویت و امارات نفت‌های مشابه نفت ایران دارند که می‌توانند تعادل را به بازار برگردانند. راه‌حل برای برگرداندن تعادل در صورت حذف بشکه‌های نفت ایران این است که اوپک اعلام کند سقف تولید را به اندازه حذف بشکه‌های نفتی ایران با همکاری اعضا بالا ببرد. با این اوصاف، به نظر می‌رسد تحریم نفت ایران، اثر چندانی روی دو طرف عرضه و تقاضا و قیمت نفت نخواهد داشت و با واکنش‌های احتمالی از این سه بازیگر (عربستان، امارات و آمریکا) می‌تواند اثرات را از بین ببرد.

چه معیاری استفاده می‌کند و فرض ۲۰ درصد کاهش از چه زمان و چه حجمی را ملاک قرار می‌دهد؛ اگر قبل از شروع تحریم‌ها که آوریل می‌باشد، ایران هوشمندانه و محاسبه‌گرانه، صادرات این دو ماه را بالاتر از ماه‌های قبل انجام داده است و تصور نزدیک به یقین این است که این میزان صادرات نمی‌تواند پایدار باشد، زیرا مقدار

بسیار زیادی از آن از ذخایر نفتی ایران صادر شده است و نمی‌تواند در ماه‌های آینده ادامه پیدا کند. اما این سطح مقایسه را برای اعمال تحریم‌ها بالا می‌برد. در هر حال باید منتظر بود تا مشخص شود این تحریم‌ها از چه زمانی هدف آمریکا بوده و دستورالعمل آن برای خریداران نفت چه خواهد بود. بنابراین حتی اگر در نظر بگیریم مرحله دومی هم در کار باشد، پیش‌بینی می‌شود چیزی حدود ۵۰۰ هزار تا یک میلیون بشکه در روز در مرحله اول و در مرحله دوم تا یک ونیم میلیون بشکه در روز خواهد بود. این ارقام به‌راحتی قابل جبران از سوی عربستان خواهد بود، زیرا ظرفیت مازاد عربستان بیش از یک‌ونیم میلیون بشکه در روز است، امارات و کویت هم بین ۱۰۰ تا ۳۰۰ هزار بشکه در روز ظرفیت دارند و حالا مشخص نیست عربستان به تنهایی دست به این کار می‌زند یا امارات و کویت هم در بخشی از آن مشارکت خواهند کرد. همین‌طور روسیه و شیل‌اویل آمریکا هم ظرفیت مازاد دارند و می‌توانند این خلا را پر کنند. اینکه این مسئله چگونه در توافق اوپک منبئ بر کاهش تولید عملی خواهد بود، خیلی واضح نیست و باید منتظر دور بعدی اجلاس اوپک بود که به نظر می‌رسد چندان اجلاس جالبی نیست، زیرا ایران و عربستان دوباره در موقعیت رودرویی هم قرار خواهند گرفت.

ایران اعلام کرده مشکلی برای تحریم‌ها نداشته و مشتریان ثابت خود را دارد. آیا ایران خواهد توانست با موفقیت این تحریم‌های نفتی را پشت سر بگذارد؟

تا حدودی توانایی نسبی برای تولید مقدار مجاز بعد از تحریم‌ها برای ایران وجود دارد؛ اما باید دید شرکتی که مشتری نفت ایران است، آیا در معرض نظام مالی و بانکی آمریکا قرار دارد یا خیر. اگر هست، ایران که نمی‌تواند جبران جریمه ایین شرکت‌ها را بکند، باید دید آیا دولت‌های این شرکت‌ها که حمایت خود را از برجام اعلام کرده‌اند، این تضمین را به تک‌تک شرکت‌ها می‌دهند که اگر آمریکا آنها را جریمه کرد، خسارت آنها را جبران کند؟ احتمالاً خیر؛ بنابراین تصمیم‌گیری نهایی برای هزینه ریسک برعهده شرکت‌ها خواهد بود.

آیا ایران می‌تواند مشتریان نفتی خود را در شرایط تحریم برای فروش نفت تغییر دهد و جابه‌جایی داشته باشد؟

در زمان اعمال تحریم‌ها، ایران بخشی از خرید مشتریان را مطابق آنچه آمریکا به‌عنوان ملاک جریمه اعلام می‌کند، قطعاً از دست می‌دهد. این بخش جایگزین می‌شود با مشتریانی که حاضر هستند یا یک تخفیف بیشتر یا تسهیلات خرید یا پرداخت ۹۰ روزه یا طولانی‌تر ایین کار را انجام دهند. یا کسانی که به‌هیچ‌وجه ارتباط مالی با آمریکا ندارند. این نوع خریداران کم پیدا می‌شوند و بیشتر از هر جایی در چین می‌توانیم دنبال این افراد بگیریم. این همان شرایطی است که در دوره تحریم‌های قبلی داشتیم. البته فراموش نکنیم که مشکل این‌بار کمتر است؛ از این لحاظ که دفعه قبل اروپایی‌ها هم واردات و خرید خود از ایران را صفر کردند؛ اما اکنون مطابق تحریم‌های جدید آمریکا وارد عمل می‌شوند و نه بیشتر. به‌همین دلیل پیداکردن جایگزین هم احتمالاً ساده‌تر خواهد بود.

اعدای عربستان و امارات مبنی بر پرکردن جای ایران در تولید نفت تا چه اندازه مبنای واقعی دارد؟

ایین دو کشور قطعاً برای تولید نفت بیشتر برای پرکردن جای ایران اقدام می‌کنند و حتی عربستان به‌تنهایی می‌تواند جایگزینی تمام صادرات ایران را که مورد تحریم قرار می‌گیرد، پوشش دهد. هنوز باید آمریکا اعلام کند که چه هدفی را برای کاهش صادرات در پیش خواهد گرفت. در دوره قبلی در فرمان اجرایی او،اما، ۲۰ درصد کاهش خرید در دوره اول و ۲۰ درصد در دوره‌های بعدی مطرح شده بود. اما این بار هنوز اعلام نشده ترامپ چه میزان کاهش را هدف قرار می‌دهد و از

اقتصاد

مدیرکل خاورمیانه یک مؤسسه مشاور آمریکایی در گفت‌وگو با «شرق» وضعیت ایران پس از تحریم‌های نفتی را بررسی کرد

رقبای نفتی ایران دندان تیز کرده‌اند

راهکار ایران به دلیل همراهی اروپایی‌ها برای سازگاری با تحریم‌های آمریکا این بار ساده‌تر است

برده با تضعیف کند.

ا قیمت نفت در بازار روند صعودی به خود گرفته است. با توجه به افت قیمت تا ۲۹ دلار در سال ۲۰۱۶، چگونه شاهد این بازگشت بودیم؟

روند صعودی قیمت نفت به تصمیم اوپک در پایان سال ۲۰۱۶ و کاهش سقف تولید اوپک به میزان یک‌میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز برمی‌گردد. این توافق، موفق‌ترین توافق در تاریخ اوپک تا به امروز از دو نقطه نظر بوده است؛ یکی به دلیل طول همراهی اعضای اوپک با این تصمیم که معمولاً کوتاهمدت بوده و پس از چند ماه به محض آنکه این تصمیم بر بازار اثر می‌گذاشت، اعضا آغاز به تقلب کرده و از سقف خود بیشتر تولید می‌کردند. دوم، همراه‌کردن تولیدکنندگان غیراوپک با این مدیریت بازار بود. آن هم مهم‌ترین عضو تأثیرگذار یعنی روسیه که تا پیش از این‌بار، ۱۱ تا ۱۲ بار قول داده بود که با تصمیم اوپک همراهی می‌کند؛ اما چنین نگرده بود. این مسئله، مهم‌ترین عامل روند صعودی بازار نفت بوده؛ اما متعاقب این تصمیم، اتفاقات مهم ژئوپلیتیکی هم رخ داد که این روند را تحریک کرده است. از منظر تقاضا هم، تقاضای بیش از حد انتظار به‌ویژه چین در سال ۲۰۱۷ و کم‌اکان در نیمه اول سال ۲۰۱۸ در روند افزایش قیمت مؤثر بوده است.

ترامپ در توبیین به تصنعی‌بودن قیمت‌های بالای نفت پس از جلسه کمیته مانیئورینگ اوپک اشاره کرد. آیا این صحت دارد؟

فکر نمی‌کنم این قیمت‌ها تصنعی باشند. این واژه زمانی می‌تواند صحیح باشد که اوپک یا حتی اوپک به همراه اعضای غیراوپک در این توافق‌نامه، هدف‌گذاری قیمت را ملاک قرار می‌دادند و سقف تولید را شناساو در نظر می‌گرفتند؛ اما هدف‌گذاری قیمت نبود؛ بلکه عرضه و تقاضا و ازبین‌بردن مازاد عرضه در بازار بود. قیمت برابند و نتیجه نگاه بازار به وضعیت عرضه در برابر تقاضاست. آقای ترامپ باید متوجه باشد که تمام بازیگران در این بازار، به طور کمابیش یکسان در این قیمت زاییده بازار نقش دارند و حتی تولیدکنندگان نفت آمریکا که در مجموع بیشتر از بسیاری از اعضای اوپک نفت تولید می‌کنند هم، همان‌قدر در مقابل این قیمت مسئول هستند که اعضای اوپک و غیراوپک مسئول هستند. حتی مصرف‌کنندگان بزرگ مانند چین و هند هم در این راستا اثرگذار هستند و اگر مصرفشان را تغییر دهند، می‌تواند روی قیمت اثرگذار باشد.

ادامه در صفحه ۶

خبر

خروج بنیاد مستضعفان از پروژه‌های کمتر از ۱۰۰ میلیارد تومان

● بنیاد مستضعفان در راستای حمایت از بخش خصوصی و توجه بیشتر به پروژه‌های ملی، حضور شرکت‌های تحت پوششش خود در پروژه‌های پیمانکاری کمتر از صد میلیارد تومان را ممنوع اعلام کرد. به گزارش مرکز روابطعمومی و اطلاع‌رسانی بنیاد مستضعفان، در راستای تقویت توان رقابت بخش خصوصی، بنیاد مستضعفان در ابلاغیه‌ای ورود هلدینگ‌ها و شرکت‌های این بنیاد در پروژه‌های پیمانکاری با کمتر از مبلغ صد میلیارد تومان برای شرکت‌های گروه یک خود و ۷۰ میلیارد تومان برای سایر شرکت‌های تحت پوششش را در اخذ پروژه‌های پیمانکاری از سال ۹۷ ممنوع اعلام کرد. براساس ابلاغیه حوزه ریاست بنیاد مستضعفان حضور هریک از شرکت‌های زیرمجموعه بنیاد در پروژه‌های پیمانکاری داخلی فقط منوط به رعایت حداقل سقف ریالی مبلغ پیمان اعلام شده است که در همه مراحل فعالیت پیمانکاران از مرحله شرکت در مناقصات تا انعقاد قرارداد و در حین اجرای پروژه، از سوی کمیته تخصصی پروژه‌های پیمانکاری مورد نظارت و کنترل قرار می‌گیرد.

راهکارهای حل معضل طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام

● کاظم جلالی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، در پیامی به همایش قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی، راهکارهایی برای حل معضل بیش از ۵۰۰ هزار میلیاردتومانی طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام ارائه داد. به اعتقاد او روش‌های تعریف، مطالعه و تصویب طرح‌های عمرانی و نیز روش‌های برنامه‌ریزی و تأمین مالی و سرانجام روش‌های مدیریت، طراحی، احداث و بهره‌برداری ایین طرح‌ها متأثر از قوانین و مقررات متعدد و نیز عملکرد دستگاه‌های برنامه‌ریزی و اجرایی مختلف است، مهم‌ترین خطا در بخش مطالعه وضع موجود، بی‌توجهی به علل غیریولی مشکلات پیروژه بوده است. چنان‌که خطای بزرگ در بخش حل مسئله و اقدام نیز اشتیاق و اکتفا به حرکات سریع، ضربتی، محدود و کوتاهمدت بوده است. جلالی تأکید کرد: دولت باید برای حل مشکل قراردادهای نیمه‌تمام قانون جامع و کارآمدی تهیه کرده و یک قانون جامع و بانبات برای کشور تهیه شود.

عرضه اوراق مشارکت ۴ساله

طرح اجرای خط ۳ و تکمیل خط ۲ قطار شهری مشهد مقدس

بامجور بانک مرکزی و عاملیت بانک آینده

۲۵٪ سود
علی‌الحساب سالیانه

قابل معامله در بورس و فرابورس – با نام و معاف از مالیات

پرداخت سود هر ۳ ماه یکبار – قابل وثیقه سپاری نزد سیستم بانکی کشور

در کلیه شعب بانک آینده سراسر کشور

تاریخ انتشار: از ۲۲ تا ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۷

مشهد
شهر هوشمند
شهر امید و زندگی

بانک آینده
AYANDEH BANK

مشاوران
معاونت اقتصادی